

نوشتاری بر نقش محیط و رفتار در معماری پایدار با رویکرد پایداری اجتماعی

گروه معماری، واحد هیدج، دانشگاه آزاد اسلامی، هیدج، ایران

نگار مشاطگان^{۱*}، شیدا خوانساری^۲، زهره ترابی^۳

۱ - دانشجوی دوره کارشناسی ارشد، دانشکده معماری، دانشگاه آزاد اسلامی هیدج، ایران

۲ - دکترای تخصصی معماری، دانشکده معماری، استادیار دانشگاه آزاد اسلامی قزوین، ایران

۳ - دکترای تخصصی معماری، دانشکده معماری، استادیار دانشگاه آزاد اسلامی هیدج، ایران

خلاصه

فرهنگ و روابط اجتماعی رایج در یک جامعه، معماری آن جامعه را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. زندگی در محیطی از هم‌نوعان و اشیاء، با محیط در معرض تأثیر متقابل و پیوسته به نام تعامل است. تمرکز بر این مسأله و شناخت عناصری که می‌تواند منجر به شکل‌گیری معماری پایدار (به لحاظ اجتماعی) شود موضوع اصلی نگارش این مقاله است. هدف در این پژوهش این است که دریابیم شناخت رابطه بین محیط و رفتار می‌تواند عامل اثرگذار بر فرآیند پایداری اجتماعی در معماری باشد و روش تحقیق به صورت توصیفی-کیفی می‌باشد. محدوده این تحقیق محدوده مشترک بین معماری و جامعه هست. این تحقیق، مطالعات اجتماعی و رفتاری و آشنایی با نحوه برخورد مردم با معماری و محیط را می‌طلبد. روند پژوهش از ارائه تعاریف آغاز شده است و با اصول، مبانی و نظریات گوناگون پیرامون محیط و رفتار اجتماعی بسط پیدا کرده است. پایداری غیر کالبدی که با عنوان پایداری اجتماعی شناخته می‌شود، نقش مهمی در یافتن راه حل‌هایی برای تأثیر متقابل گروه‌های اجتماعی برهم ایفا می‌کند. رفتار اجتماعی در خلا رخ نمی‌دهد، لذا راه حل‌های گوناگون رفتار اجتماعی مرتبط با محیط کالبدی است، انسان به علت هماهنگی و ارتباط مناسب و متناسب کالبد با روش زندگی و رفتارهای انسانی، افزایش کیفیت زندگی برای پاسخگویی به نیازهای آینده از مواردی هستند که با توجه به آن‌ها می‌توان به راهکارهای عملی برای پایدار شدن فضا به لحاظ اجتماعی دست یافت.

واژه‌های کلیدی:

تعامل، پایداری اجتماعی، رفتار، محیط.

۱. مقدمه

در نظریه‌های هنجاری محیط اظهار نظرهای زیادی راجع چگونگی تأثیر طراحی بر تعامل اجتماعی مردم شده است. این موضوع از سالها قبل مورد بحث طراحان شهری بوده ولی مباحث آن مورد استفاده اکثر طرح‌های بزرگ معماری نیز می‌باشد. بیشتر جملاتی نظیر این از معماران شنیده می‌شود: فضای آزاد را طراحی کرده ایم که مدیران و کارکنان ضمن کار یکدیگر را ببینند، یا در مرود فضای داخلی: «سلسله مراتب فضا به گونه‌ای برقرار شده که مردم بتوانند رابطه اجتماعی برقرار کنند.» فرضیه این اظهار نظرها این است که شکل‌گیری مسیرهای حرکت و مکان قرارگیری خدمات

* نگار مشاطگان، N.mashategan@yahoo.com

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد معماری تحت عنوان طراحی تالار گفت‌وگو جوانان با رویکرد پایداری اجتماعی باشد.